

PROFESOR WANDA WÓJTOWICZ

— OSOBOWOŚĆ, DOROBEK NAUKOWY I DYDAKTYCZNY

Pani Profesor Wanda Wójtowicz urodziła się 13 sierpnia 1941 r. w Lublinie. Z miastem tym związane są nie tylko Jej korzenie rodzinne, ale także niemal wszystkie etapy rozwoju naukowego i zawodowego. Niewątpliwie rodzina Pani Profesor wywarła istotny wpływ na Jej drogę życiową. Mama była nauczycielką. Ojciec był znanym w lubelskim środowisku prawniczym sędzią Sądu Wojewódzkiego, orzekającym w sprawach karnych i kształcącym liczne rzesze aplikantów sądowych. W okresie międzywojennym angażował się także w sprawy społeczne, a w szczególności w kształtowanie charakteru harcerzy. Nie dziwią więc szczególne osiągnięcia Pani Profesor w sferze rozwoju dydaktyki i nauki prawa finansowego oraz Jej zaangażowanie w działalność NSZZ Solidarność zarówno funkcjonującego legalnie, jak i w konspiracyjnych warunkach lat 1982–1989.

Po ukończeniu w 1959 r. nauki w LO przy ul. Lipowej w Lublinie Pani Profesor rozpoczęła studia historyczne na Wydziale Humanistycznym UMCS. W 1964 r. uzyskała dyplom magistra z wynikiem bardzo dobrym na podstawie pracy magisterskiej zatytułowanej *Burmistrzowie miast lubelskich w latach 1815–1869*, napisanej pod kierunkiem naukowym Prof. dr. hab. Tadeusza Mencla.

Pani Profesor kontynuowała edukację uniwersytecką na Wydziale Prawa i Administracji, a stacjonarne studia prawnicze zakończyła w 1968 r. z wynikiem bardzo dobrym. Złożyła egzamin magisterski na podstawie przygotowanej pod kierunkiem Prof. dr. hab. Tadeusza Tarasa pracy magisterskiej *Samodzielność ustaleń sądu karnego*.

Pani Profesor odbyła aplikację sądową i zdała w 1970 r. egzamin sędziowski. Uzyskując tak istotne uprawnienia zawodowe, zdecydowała się jednak na podjęcie zatrudnienia w charakterze pracownika naukowo-dydaktycznego.

Pierwszym miejscem pracy Pani Profesor był w latach 1968–1971 Zakład Prawa Rzymskiego Wydziału Prawa i Administracji UMCS. Bezpośrednio po ukończeniu prawniczych studiów magisterskich została zatrudniona w charakterze asystenta stażysty, a w kolejnych latach akademickich 1969–1971 na stanowisku asystenta.

Dalszy rozwój zawodowy i naukowy Pani Profesor był związany z przeniesieniem w lutym 1971 r. Jej etatu do Zakładu Prawa Finansowego, kierowanego przez Prof. dr. hab. Henryka Renigera. Niewątpliwie nowy szef wywarł decydujący wpływ na ukształtowanie się ścieżki naukowej i zawodowej Szanownej Jubilatki. Jasność wyводу, wnikliwość ocen i wniosków, dbałość o warsztat badawczy i pisarski to cechy publikacji tzw. szkoły lubelskiej prawa finansowego, wywodzącej się od Profesora Renigera i kontynuowanej przez jego uczniów. Wśród wychowanków i współpracowników Pana Profesora Szanowna Jubilatka zajmuje najwyższą pozycję nie tylko z racji okresu zatrudnienia, ale także pod względem rangi naukowego i dydaktycznego dorobku. Warto także zauważyć, iż Profesor Henryk Reniger był wielkim patriotą, żołnierzem Wileńskiej Brygady AK, „solidarnościowym dziekanem” demokratycznie wybranym w tak ważnym dla Polski okresie posierpniowych przemian ustrojowych, członkiem podziemnej Solidarności, uczelnianej Grupy Roboczej ds. Relegalizacji NSZZ Solidarność oraz Komitetu Obywatelskiego Lubelszczyzny. Dobierając współpracowników, kierował się nie tylko ich dorobkiem zawodowym, ale także cechami osobowości i moralną postawą. Nie dziwi zatem, iż Pani Profesor znalazła się w najbliższym gronie nie tylko wychowanków, ale i przyjaciół Profesora Henryka Renigera.

Od początku roku akademickiego 1972/73 Pani Profesor była zatrudniona na stanowisku starszego asystenta. Na podstawie rozprawy doktorskiej *Ochrona interesu finansowego państwa w polskim ustawodawstwie karnym skarbowym* uzyskała 29 października 1975 r. stopień doktora nauk prawnych, a następnie została zatrudniona na stanowisku adiunkta w Zakładzie Prawa Finansowego.

Rozprawa habilitacyjna *Reglamentacja dewizowa w europejskich państwach socjalistycznych* została opublikowana w 1985 r. na macierzystym Wydziale Prawa i Administracji UMCS. Pani Profesor poddana została procedurze habilitacyjnej na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, która zakończyła się podjęciem uchwały Rady Wydziału z dnia 12 maja 1986 r. o nadaniu stopnia naukowego doktora habilitowanego. Dla przyjaciół Szanownej Jubilatki nie jest dziwna ta okoliczność, gdyż Jej postawa społeczna i niezłomna osobowość w warunkach schyłku PRL-u spotkały się nie tylko z udokumentowaną inwigilacją prowadzoną przez SB, zarzutami uczelnianych struktur PZPR, ale także próbami blokowania Jej kariery naukowej.

Pani Profesor została awansowana na stanowisko docenta dopiero 10 lipca 1987 r. Po nagłej śmierci Profesora Henryka Renigera objęła 5 grudnia 1989 r. funkcję kierownika Zakładu Prawa Finansowego. 20 listopada 1992 r. została mianowana na stanowisko profesora nadzwyczajnego UMCS. Tytuł naukowy profesora nauk prawnych otrzymała 20 listopada 1997 r., a od grudnia 2000 r. jest także zatrudniona na stanowisku profesora zwyczajnego.

Pani Profesor była wielokrotnie nagradzana przez Rektora UMCS za osiągnięcia naukowe i dydaktyczne. W 1989 r. otrzymała Złoty Krzyż Zasługi za wyróżniającą

się pracę dydaktyczną i wychowawczą. Szanowna Jubilatka wysoce ceni sobie uhonorowanie Jej w 2010 r. przez Zarząd Regionu Środkowowschodniego NSZZ Solidarność medalem związkowym *Bene Meritus*.

Szczególne relacje łączą Szanowną Jubilatkę z drugą lubelską uczelnią – Katolickim Uniwersytetem Lubelskim Jana Pawła II. Już w roku akademickim 1983/84 prowadziła zlecone Jej ćwiczenia z prawa finansowego do wykładu Prof. dr. hab. Henryka Renigera. W 1989 r. została zatrudniona na pół etatu, a do Jej obowiązków pracowniczych należało prowadzenie wykładu i seminarium magisterskiego z prawa finansowego. W dniu 23 listopada 1989 r. Rektor KUL powołał Panią Profesor na stanowisko docenta. Od roku akademickiego 1990/1991 prowadziła dodatkowo wykłady z zakresu prawa podatkowego. Od roku akademickiego 1991/1992 Szanowna Jubilatka była zatrudniona na pełnym etacie na stanowisku profesora nadzwyczajnego, kierując jednocześnie Katedrą Finansów i Prawa Finansowego. Pośród 25 magistrantów wypromowanych przez Panią Profesor obecnie 3 ma tytuł doktora habilitowanego, w tym 2 jest profesorami KUL. Pod kierownictwem Dostojnej Jubilatki w maju 1994 r. Katedra Finansów i Prawa Finansowego KUL współorganizowała z Zakładem Prawa Finansowego UMCS Ogólnopolski Zjazd Katedr Prawa Finansowego w Kazimierzu Dolnym poświęcony tematyce „Prawo podatkowe w warunkach gospodarki rynkowej”.

Z okresu współpracy z KUL Pani Profesor została zapamiętana jako wspaniała dydaktyk, osoba niezwykle konkretna, zdyscyplinowana, ale i mająca umiejętność dyscyplinowania studentów. Na Jej wykładach niemal zawsze była stuprocentowa frekwencja. Wymagania, jakie stawiała na egzaminie kursowym były dla pozytywnie ocenionych powodem dumy i chluby, a dla niedostatecznie przygotowanych obiektem wielu legendarnych opowieści. Pani Profesor zakończyła pracę w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim z dniem 15 lipca 1998 r. Nadal jednak jest silnie związana ze środowiskiem naukowym Uniwersytetu. Potwierdzają to nie tylko liczne wspólne projekty naukowe i publikacje, ale także wręcz „rodzinne” więzy z wszystkimi pracownikami Katedry.

Pani Profesor ma znaczne osiągnięcia naukowe. Jest autorem ponad 150 publikacji naukowych cenionych nie tylko w kręgach naukowych, ale i wśród praktyków stosujących prawo finansowe. Na podkreślenie zasługuje duża różnorodność tych opracowań, na które składają się podręczniki i skrypty, komentarze, monografie naukowe, artykuły publikowane w periodykach prawnych i w materiałach pokonferencyjnych, glosy, recenzje oraz opinie. Zainteresowania badawcze Pani Profesor koncentrowały się na zagadnieniach dewizowych, podatkowych i karnych skarbowych.

Wśród podręczników na uwagę zasługuje *Zarys finansów publicznych i prawa finansowego*, który doczekał się już pięciu wydań. Cieszy się on dużą popularnością w środowisku nie tylko lubelskich uczelni, ale także innych ośrodków uniwersyteckich. Szanowana Jubilatka jest także współautorką lub redaktorką naukową

podręczników i skryptów do prawa podatkowego. Są to: *Zarys polskiego prawa podatkowego* z 1995 r., *Polskie prawo podatkowe* z 1992 r., *Prawo podatkowe – podręcznik akademicki* z 2000 r., *Prawo podatkowe. Część ogólna i szczegółowa* z lat 2005 i 2009. Z kolei podręcznik do prawa dewizowego: *Prawo dewizowe* został wydany w 2001 r.

W skład licznej grupy publikacji, będących komentarzami autorstwa lub współautorstwa Pani Profesor, wchodzi: *Ustawa dewizowa (komentarz i przepisy wykonawcze)* z 1990 r., *Prawo dewizowe z komentarzem* z 1992 r. i 1994 r., *Podatek od towarów i usług i podatek akcyzowy. Przepisy i komentarz* z 1993 r., *Podatek dochodowy od osób prawnych. Przepisy i komentarz* z 1993 r., *Podatek dochodowy od osób fizycznych. Przepisy i komentarz* z 1993 r., *Prawo dewizowe. Komentarz* z 2001 r.

Istotną częścią dorobku naukowego Szanownej Jubilatki są monografie naukowe. Szczególne miejsce zajmuje wśród nich rozprawa habilitacyjna *Reglamentacja dewizowa w europejskich państwach socjalistycznych*. Istotne znaczenie merytoryczne mają także *Polskie prawo dewizowe* z 1994 r., *Prawna regulacja obrotu dewizowego* z 1996 r., *Podatek dochodowy – prorodzinny czy neutralny?* z 1999 r. Pani Profesor opracowała również rozdziały zatytułowane *Prawo dewizowe* i *Daniny Publiczne w Systemie prawa finansowego* wydanym przez Wolters Kluwer w 2010 r.

Pani Profesor ma imponujący dorobek dydaktyczny. Wypromowała 13 doktorów. Była recenzentką kilkunastu rozpraw habilitacyjnych i doktorskich. Liczna grupa seminarzystów miała zaszczyt przygotowania i obronienia prac magisterskich pod Jej kierunkiem. Wykłady Pani Profesor niezmiennie cieszą się dużym zainteresowaniem, chociaż problematyka prawa finansowego nie należy do łatwych zagadnień. Szanowna Jubilatka wzbudza sympatię i szacunek młodzieży zdolnościami dydaktycznymi, jasnością przekazu, wielostronnością i wysokim poziomem wykładu.

Pani Profesor jest doceniana i szanowana nie tylko przez współpracowników kierowanej przez nią Katedry Prawa Finansowego, innych jednostek organizacyjnych Wydziału Prawa i Administracji UMCS, Wydziału Ekonomii UMCS, Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL, ale także innych ośrodków uniwersyteckich i całego środowiska prawników finansowców. Osiągnęła dostępny nielicznym najwyższy szczebel w karierze naukowej i dydaktycznej. Pozostaje skromnym, ale znającym swoją wartość, życzliwym dla młodszych koleżanek, kolegów i studentów, uosobieniem cnoty naukowca, dydaktyka i przyzwoitego człowieka.

Paweł Smoleń
Andrzej Gorgol